

[Time: 3 hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have the right question paper

N.B. 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate marks

Q1 A. Complete the following statements by selecting the appropriate answers (Any 10)(10)

- i. A work _____ interacts primarily to share information and make decision to help members perform in areas of responsibility.
  - a. Team
  - b. group
  - c. roles
  - d. models
- ii. Effective teams exhibit _ _____ amongst their members.
  - a. role
  - b. diversity
  - c. trust
  - d. self-management
- iii. The most effective teams have _____ members.
  - a. 4 to 8
  - b. 2 to 5
  - c. 5 to 9
  - d. 3 to 6
- iv. The _____ view of conflict believed at all conflict is harmful and must be avoided.
  - a. traditional
  - b. interactionist
  - c. resolution focused
  - d. relationship
- v. Personality, _ _____, and values are potential sources of conflict.
  - a. emotion
  - b. philosophy
  - c. attitudes
  - d. interest
- vi. _ _____ intention means a desire to satisfy one's interests, regardless of the impact on the other party to the conflict.
  - a. Competing
  - b. Avoiding
  - c. Compromising
  - d. Accommodating

- vii. Emotions are caused by _____event.
- general
  - negative
  - specific
  - positive
- viii. Moods are_____ in nature.
- cognitive
  - action-oriented
  - neutral
  - negative
- ix. Emotional intelligence plays _____role in job performance.
- an important
  - an insignificant
  - no
  - an irrelevant
- x. The collapse of the financial sector and global recession are examples of _____.
- Social Trends
  - Workforce changes
  - Economic shocks
  - Technological changes
- xi. Stressors that keep you from reaching your goals are _____ stressors.
- Hindrance
  - Challenge
  - Attitude
  - Continuous
- xii. Changes in the business cycle create _____ uncertainties.
- Social
  - Political
  - Economic
  - Technological

Q1 B. State whether the following statements are true or false (Any 10)

(10)

- Problem solving teams have authority to take decisions.
- Members of the cross functional teams are from different hierarchical positions.
- Social loafing is a process factor associated with team effectiveness.
- Distributive bargaining results in win win solutions.
- Neogtiation process has six stages.
- Lack of goal compatibility is an example of structural source of conflict.
- Emotions are fleeting in nature.
- Effective leaders do not rely on emotional appeals to convey their message.
- Emotional intelligence is a factor in hiring employees.
- Resources are things within an individual's control that he or she can use to resolve the demands.
- Changes in the business cycle create technological uncertainties.
- Managers are people obsessed with work.

Q2 Answer any Two of the following

(15)

- a) Contextual factors are significantly related to the team's performance. Explain
- b) Compare and contrast the different types of work teams.
- c) Team process is important for team effectiveness. Discuss.

Q3 Answer any Two of the following

(15)

- a) What are the three sources of conflict?
- b) Compare and contrast the distributive and integrative bargaining strategies.
- c) Discuss various conflict management techniques.

Q4 Answer any Two of the following

(15)

- a) Define emotions and explain the basic emotions.
- b) What is emotion regulation? Explain the cascading model of emotional intelligence.
- c) Highlight the importance of moods and emotions on creativity, motivation and leadership. Explain.

Q5 Answer any Two of the following

(15)

- a) Define stress and explain in detail the organizational factors that cause stress.
- b) Write a note on a) the relationship between stress and job performance. B) Psychological symptoms of stress.
- c) Identify the different forces that act as stimulants to change.

Q6 Write short notes on (Any Four)

(20)

- a) Allocation of roles in a team
- b) Interactionist perspective
- c) Conflict stimulation techniques
- d) Characteristics of moods
- e) Individual strategies to manage stress
- f) Behavioural symptoms of stress

*****

मराठी अनुवाद

समय : ३ तास

एकूण गुण : १००

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

- १ अ) खालिल रिकाम्या जागी कंसातील योग्य पर्याय निवडून विधान पूर्ण करा. (कोणतेही दहा) १०
- १ कार्याची _____ शी प्राथमिक आंतरक्रिया द्वारे माहितीचे आदानप्रदान होते आणि सदस्यांच्या कामच्या जवबादारीच्या विभागात निर्णय घेण्यास मदत होते .
अ. टीम ब. गट क. भूमिका ड. प्रारूप /मॉडेल.
- २ प्रभावशिल टीमचे प्रदर्शन _____ च्या विरुद्ध तेथिह सदस्य असतात
अ. ४ ते ८ ब. विविधता क. विश्वास ड. आत्मव्यवस्थापन
- ३ अधिक प्रभावशाली टीम मध्ये _____ सदस्य असतात.
अ. ४ ते ८ ब. २ ते ५ क. ५ ते ९ ड. ३ ते ६
- ४ _____ चा असा दुष्हीकोन आहे को सर्व संघर्ष हे घातक, हानिकारक असतात आणि त्यांना टाळलेच पाहिजे.
अ. परंपारिकता ब. संवादवादी क. निग्रही केंद्रित ड. संबंधितांचा
५. व्यक्तिमत्व -----आणि मुले हे संघर्षाचे मुलभूत स्रोत आहे.
अ. भावना ब. तत्त्वज्ञान क. अभिवृत्ती ड. अभिरुची
६. -----हेतू म्हणजे एखाद्याच्या रुचीनुसार समाधानाची प्रेरणा , अन्य रुचीच्या संघर्षाच्या परिणामाबाबतीत बेपर्वा होय.
अ. स्पर्धेचा (कॉम्पेटिंग) ब. टाळण्याचा क. तडजोडीचा ड. निवासाचा
७. -----घटना ह्या भावनेस कारणीभूत ठरतात.
अ. सामान्य ब. ऋणात्मक क. विशेष ड. सकारात्मक
८. मूड्स हे ----- स्वरूपात असतात.
अ. बोधनिक ब. क्रियाकेंद्रित क. तटस्थ ड. ऋणात्मक
९. भावनिक बुद्धिमत्ता ही -----कार्यप्रवर्तनात भूमिका बजावते.
अ. महत्वपूर्ण ब. क्षुल्लक क. नाही ड. असंबंध
१०. आर्थिक विभाग कोसळणे आणि जागतिक मंदीचे उदाहरण म्हणजे -----.
अ. सामाजिक कल (सोशल ट्रेंड) ब. कार्यबळात बदल
क. आर्थिक हादरा ड. तांत्रिक बदल

११. -----प्रकारचे ताणकारक हे आपल्या उद्दिष्टांपर्यंत पोहचण्यास कार्यरत असतात.

अ.अडथळा ब.आव्हान देणाऱ्या क.अभिवृत्ती ड.नियमित/निरंतर

१२. व्यवसाय चक्रातील परिवर्तनामुळे -----अनिश्चितता तयार होते.

अ.सामाजिक ब.राजकीय क.आर्थिक ड.तांत्रिक

१ ब. खालील विधाने चूक कि बरोबर ते सांगा.

१०

१. समस्या परिहार करणाऱ्या समूहाला निर्णय घेण्याचे अधिकार असतात.

२. विरोधी क्रियात्मक समूहातील सदस्य हे विविध पदनिश्चयन श्रेणीच्या पदावर असतात.

३. सामाजिक लैंगिक प्रक्रियेतील घटक समूह/टीमच्या प्रभावशिलतेशी संबंधित असतात.

४. विभाजीत घासघीस बार्गेनींग ही विन विन सोल्युशनमधून येते.

५. वाटाघाटी प्रक्रियेला (निगोशिएशन)दटप्पे असतात.

६. संघर्षाचा रचनात्मक स्त्रोत उदाहरण म्हणजेच ध्येयाच्या अनुरूपतेचा अभाव.

७. भावना या क्षणभंगुर स्वरूपात असतात.

८. प्रभावशील नेता हा भावनिक आव्हानाद्वारे आपला संदेश व्यक्त करण्यासाठी अवलंबून असतो.

९. भावनिक बुद्धिमत्ता म्हणजे भाडोत्री /नोकरीसाठी कामगारातील एक घटक आहे.

१०. व्यक्तिगत नियंत्रणातील तो किंवा तिला आपली मागणी पूर्ण करण्यासाठी उपयोगात आणणारी साधनसंपत्ती अंतर्गत असते.

११. व्यवसाय चक्रातील परिवर्तन हे तांत्रिक अनिश्चितता निर्माण करते.

१२. मॅनेजर व्यवस्थापक ही व्यक्ती व्यवसायात पिढीत/वेदनाग्रस्त असते.

२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

१५

अ. संदर्भात्मक घटक हे महत्वपूर्णरित्या टीमच्या कार्यप्रवर्तनाशी संबंधित असतात, स्पष्ट करा.

ब. तुलना आणि तफावत (कम्पेअर व कॉन्ट्रास्ट) हे कार्य समूहाचे (टीमचे) भिन्न प्रकार आहेत.

क. टीम/समूह प्रक्रिया ही टीम/समूहाचा परिणामकारकेसाठी महत्वपूर्ण असते.चर्चा करा.

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

१५

- अ. संघर्षाची कोणती तीन स्त्रोत आहेत ?
- ब. तुलना आणि तफावत हे वितरीत व एकत्रित घासाधिस/बार्गेनिंगचे डावपेच आहे
- क. विविध संघर्ष व्यवस्थापन तंत्राची चर्चा करा.

४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

१५

- अ. भावनेची व्याख्या द्या आणि मुलभूत भावनाचे वर्णन करा.
- ब. भावनिक निरंतरता (रेग्यूलेशन) म्हणजे काय ? भावनिक बुद्धीमत्तेचे कास्केडींग प्रारूप/मॉडेल विशद करा.
- क. सृजनशिलता प्रेरणा आणि नेतृत्व यावर मूड्स आणि भावनाचे महत्व कसे प्रभावित होते ते स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

१५

- अ. ताणाची व्याख्या द्या. आणि ताणासाठी कारणीभूत असलेले संघटनात्मक घटक यांचे सविस्तर स्पष्टिकरण द्या.
- ब. टिप्पणी लिहा १) ताण आणि कामाच्या कार्यप्रवर्तनातील संबंध
२) ताणाचे मानसशास्त्रीय लक्षणे
- क. बदल/परिवर्तनात विविध कार्यकृतीतील प्रबळता उद्दिष्टित करणाऱ्या विविध बळ/सत्ता ओळखा.

६. टिपा लिहा (फक्त चार)

२०

- अ. समूहामध्ये भूमिकेचे वाटप
- ब. संवादवादी दृष्टिकोन
- क. संघर्ष उत्तेजना तंत्र
- ड. मूड्सची गुणवैशिष्ट्ये
- इ. ताणाच्या व्यवस्थापनाचे व्यक्तिगत डावपेच/ स्ट्रॅटेजी
- फ. ताणाचे वर्तनिक लक्षणे